

**Vítková, Kristýna: „Trest smrti v Čínské lidové republice.“ Bakalářská práce, Ústav Dálného východu FF UK, Praha 2014**

**Oponentní posudek**

Trest smrti je jednou z nejdůležitějších lidskoprávních otázek, které světové veřejné mínění klade Čínské lidové republice. Autorka se v této práci pokouší shrnout důležité údaje o jeho aplikaci a snahách o jeho odstranění.

Práce jako celek podává celkem zajímavou a obsírnou zprávu o čínském hnutí za odstranění trestu smrti a jeho hlavní vůdčí osobnosti, advokátu Teng Biaovi. Její struktura je relativně přehledná, působí však trochu umělým dojmem. Jako by se autorka snažila do předem připravené osnovy zabudovat poznatky, které byly původně organizovány jinak (například exemplární případy zneužití trestu smrti). Vznikly tak i některé mezery vyplněné podřadným materiálem, především oddíl 4.1 „Trest smrti v průběhu dějin“. Práce se zde opírá o sinologicky velmi nepoučenou studii M. Tomáška *Dějiny čínského práva*, která do značné míry ignoruje výsledky bádání o čínském starověku a středověku z posledního půlstoletí, ne-li déle. Dějiny 20. století nejsou bohužel zpracovány o mnoho lépe, místy není jasné, zda autorka vůbec ví, o čem je v použité literatuře řeč, např. na str. 29, kde jsou smíšeny dohromady zmínky o popravách kontrarevolucionářů (patrně v 50. letech) s Čankajškovými čistkami proti komunistům ve 20. letech.

Text je psán jednoznačně z pozice čínských odpůrců trestu smrti sdružených v organizaci China Against Death Penalty (Zhongguo xingshan yanjiusuo, CADP). Data i argumenty převážně vycházejí ze zprávy CADP z roku 2012, autorka je ale doplňuje i pohledy západních pozorovatelů z denního tisku a odborných publikací. Jednostrannost pojetí práce je na závadu její celkové přesvědčivosti. Autorčina názorová orientace proti trestu smrti je pochopitelná, ale v odborné práci by měla být vyvážena snahou alespoň popsat bona fide motivace jeho zastánců. V této práci zcela chybí autentické hlasy z čínských oficiálních míst, včetně čínských establishmentových společenských vědců, které by umožnily lépe pochopit, proč je odstranění trestu smrti natolik obtížné. Překážky odstranění trestu smrti jsou sice zmíněny, ale opět jen v podání jeho odpůrců, kteří mají pochopitelně zájem zdůrazňovat především epistemicko-morálně neobhajitelné důvody: nevzdělanost obyvatelstva, korupci státní správy, na mnoha místech je jako důležitá příčina naznačena esenciální krutost čínské kultury, neúcta k lidskému životu, nebo dokonce absence náboženského citění. Tyto argumenty by neměly být ponechány bez kritického komentáře – kromě Číny se nejvíce popravuje v USA a Íránu, kde jistě netrpí nedostatkem náboženského citění, na světě je řada států s nižší úrovní gramotnosti a školství než Čína, zásadu „za vraždu smrt“ lze chápat naopak jako vyjádření hodnoty života oběti apod. Bylo by zajímavé zjistit, zda v ČLR vznikají sofistikovanější vysvětlení, proč je trest smrti nutný, ať už přechodně nebo dlouhodobě. V některých případech (citace zákonů a jejich novelizací apod.) by bylo lépe jít přímo ke zdroji a nedržet se jen zpracování tématu ve zprávě CADP.

Formálně je práce nevyvážená. Některé velmi zdařilé překlady s vystižením správné terminologie střídají jazykově a stylově nepodařené části, ať už anglicizující (autority místo úřady, anuální místo roční), ignorující jazykový úzus (mezinárodní zákon místo mez. právo) nebo prostě nepodařené (vejít v platnost). Citace jsou často poměrně zbytečně uváděny v originále dokonce i s přepisy do *pinyin*u (příležitost k překlepům a sporným dělením slov). Práce nedodržuje důsledně citační normu, někdy na zdroje odkazuje pouze jejich názvem, často zbytečně před jmény autorů uvádí jejich akademické tituly. V bibliografii nejsou názvy knih odlišeny od názvů článků a kapitol (všechny jsou v uvozovkách), rozdělení na prameny a literaturu je arbitrární.

Z těchto důvodů hodnotím práci v položce Znalosti a kontextualizace známkou 2 (velmi slabá historická část). Relevance/vystižení tématu rovněž 2, především kvůli absenci alespoň minimálního zprostředkování jiných pohledů na trest smrti než jen CADP. Práci s prameny hodnotím známkou 1-2 kvůli nepečlivosti překladů a častým zbytečným doslovným citacím. Strukturně a formálně je práce spíše na úrovni 2-3. Jazyk 2 kvůli mnoha anglicismům, celkový dojem 2. Celkově navrhuji známku velmi dobře.

V průběhu obhajoby by se autorka mohla vyjádřit k možným důvodům, proč je trest smrti v Číně vnímán jako tak důležitý nástroj státní moci.

V Praze dne 8. 2. 2015

Mgr. Ing. Jiří Hudeček, Ph.D.